

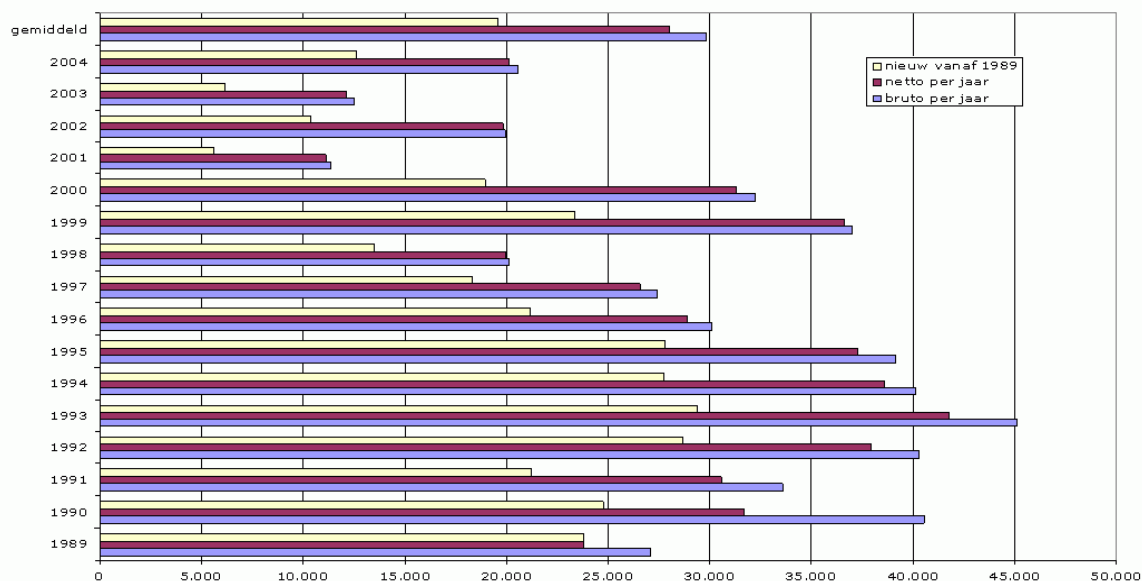
HYPERICUM 4, maart 2005

Jaarverslag FWT-FLORON 2004

J.W. Bielen & P.F. Stolwijk

Het algemeen project

Waarnemingen Standaardlijst 1989-2004

Grafiek 1

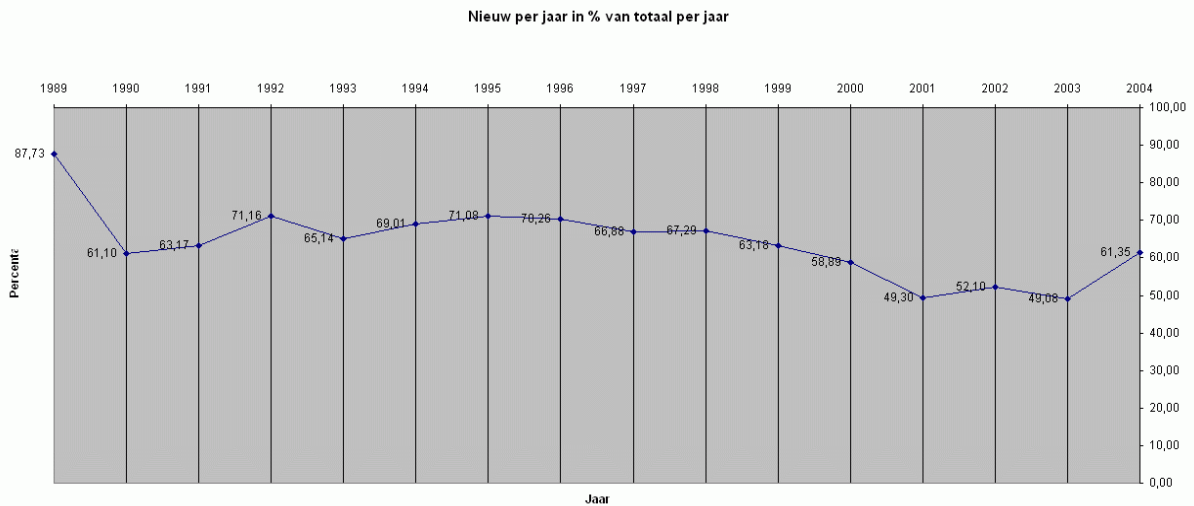
In 2004 zijn er ongeveer 20.500 waarnemingen aangeleverd, aanzienlijk meer dan in 2003 (**Grafiek 1**). Daarmee is de dalende trend dus weer omgebogen. De kwaliteit van de gegevens is onverminderd uitstekend, zoals blijkt uit de lange lijst Bijzondere vondsten 2004. Doordat er vooral aanvullend op bestaande gegevens is gewerkt, is het aandeel nieuwe waarnemingen vanaf 1989 relatief hoog (**Grafiek 2**). Het (primaire) algemeen bestand bevat nu meer dan 491.000 waarnemingen (1989-2004); het secundaire bestand (waaruit dubbele meldingen uit een km-hok over de periode 1989-2004 zijn verwijderd) telt nu ruim 322.000 waarnemingen. (**Kaart**)

Voortgang van het Rode Lijst-project in 2004

In het kader van het Bedreigde Soorten Project (BSP) en het Rode Lijst-project (RL-project) werden van het jaar 2004 tot nu toe 404 formulieren (**Tabel 1**) ontvangen. Voorts ontvingen we nog een klein aantal lijsten van 2003 en zelfs van 2002. Hier en daar zijn nog enkele verbeteringen in onze bestanden aangebracht, waarmee een aantal verschillen met het vorige overzicht in [HYPERICUM 3](#) verklaard kan worden. We ontvangen af en toe ook formulieren met de uitdrukkelijke vermelding dat de soort op een bepaalde plaats waarvan zij vroeger bekend was, nu niet meer werd gevonden. We vermelden het aantal van deze nulmeldingen voortaan ook. Immers, wanneer altijd uitsluitend juichend nieuwe vondsten worden

gemeld, lijkt het net alsof de plantenrijkdom in Nederland alleen maar groter wordt. Het is de bedoeling dat FLORON dit jaar een nullenformulier speciaal voor het BSP laat verschijnen. Het is nuttig te weten dat op een voormalige groeiplaats al eens grondig naar een soort is gezocht. Toch is de beslissing een nulmelding te doen niet gemakkelijk. Het nullenformulier vraagt daarom via een serie gerichte vragen de afwezigheid van een BSP-soort in een km-hok te beargumenteren.

De RL-soorten *Catapodium rigidum* (Stijf hardgras) en *Orobanche minor* (Klavervreter) werden voor het eerst in het RL-bestand opgenomen. Zie voor deze soorten het artikel Bijzondere vondsten in dit nummer.

Grafiek 2

Toen het overzicht van het RL-bestand net gereed was, ontvingen wij van Marcel Horsthuis (Provincie Overijssel) een bestand van 2004 met de gegevens van maar liefst 240 locaties van RL-soorten in Twente. Helaas konden we al deze gegevens niet meer in onze telling verwerken. De interessantste daarvan vindt u wel genoemd in het artikel "Bijzondere vondsten" (p.); ze zijn eveneens verwerkt in de tellingen van het BSP hieronder.

Het Bedreigde Soorten Project (BSP) in 2004

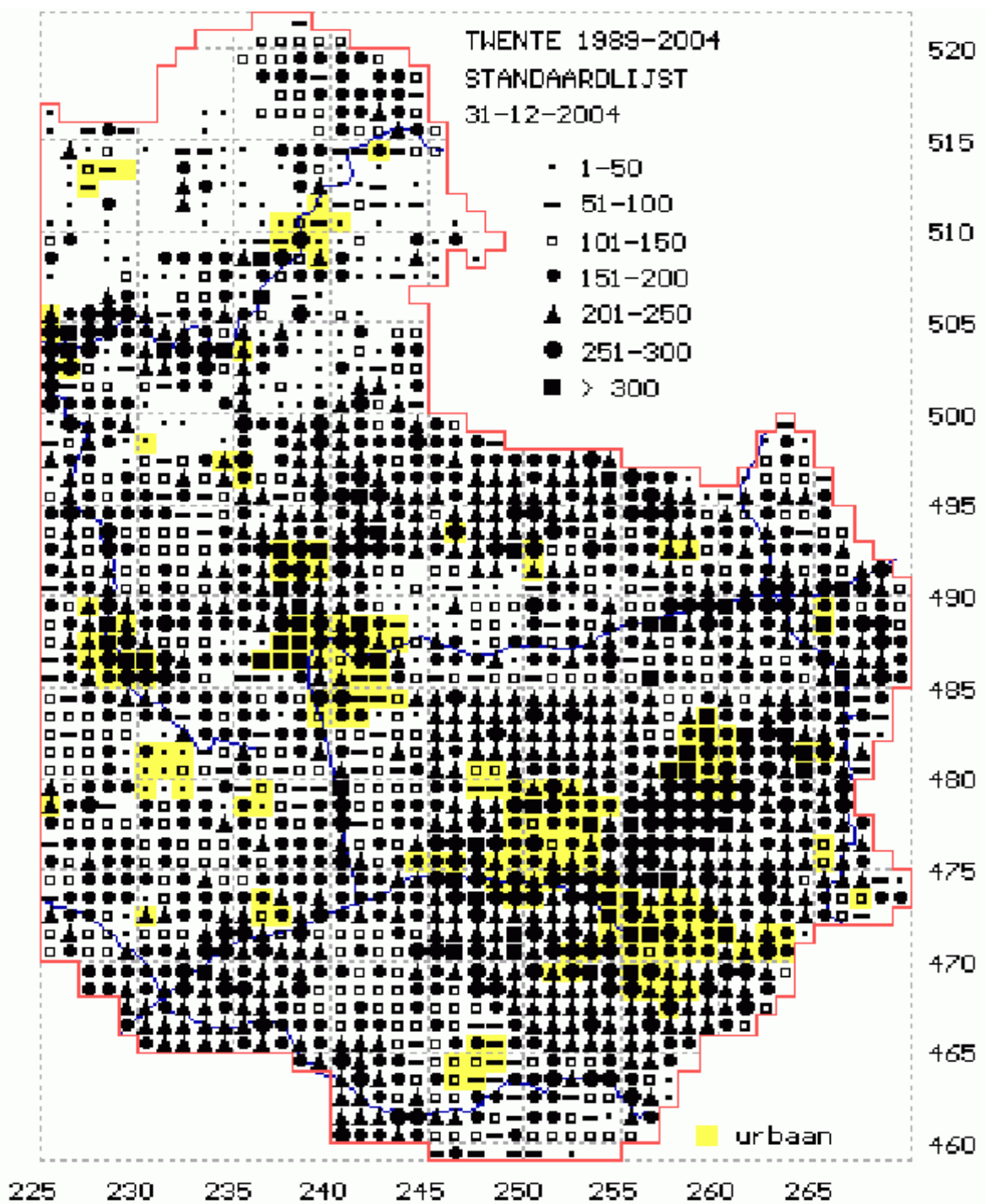
Omdat in [HYPERICUM 3](#) uitgegaan werd van een eerder gepubliceerde voorlopige selectie van soorten bestemd voor het BSP in 2004, zijn er een aantal foutjes in de lijst geslopen. In **Tabel 2**, p. zien we het resultaat van het BSP 2004 met de juiste, voor Twente relevante soorten. De kolom totaalproject geeft het aantal hokken waarin de FWT de soort heeft gevonden sinds 1989, met tussen haakjes het aantal hokken nieuw in 2004. De kolom detail vermeldt het aantal hokken waarvan gedetailleerde gegevens bekend zijn uit het RL-project en het BSP vanaf 1999.

In het kader van het BSP was het de bedoeling deze laatste kolom zo volledig mogelijk te maken. Dit is goed gelukt, behalve voor *Cicendia filiformis* (Draadgentiaan). Deze soort is voor een dergelijk gericht onderzoek om diverse redenen wel een zeer lastige. Zij slaat alleen op bij gunstige weersomstandigheden en verdwijnt meestal snel wanneer een afgeplagd terrein weer dichtgroeit. Zij is door haar geringe formaat en doordat de bloemen alleen in de zon opengaan, moeilijk te vinden. Ons overzicht geeft daarom voor Draadgentiaan de huidige stand van zaken wellicht niet goed weer.

Tabel 1 Rode Lijst-project 2004

Stand op 14-02-2005 (RL-, LMF- en GPS-formulieren)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Totaal
Totaal aantal soorten op de formulieren	78	103	48	114	104	149	134	144	331
Aantal RL2000-soorten op de formulieren	51	65	32	87	67	87	80	76	176
Aantal soorten niet RL2000, wel RL1990 op de formulieren	13	17	12	17	15	20	20	21	41
Aantal overige bijzondere soorten op de formulieren	14	21	4	10	22	42	34	47	114
Aantal soorten van RL2000 categorie 0 op de formulieren	0	0	0	2	0	1	0	0	3
Aantal soorten van RL2000 categorie 1 op de formulieren	6	7	4	9	6	5	8	3	24
Aantal soorten van RL2000 categorie 2 op de formulieren	10	16	4	14	11	15	14	16	37
Aantal soorten van RL2000 categorie 3 op de formulieren	25	31	18	33	26	36	31	31	68
Aantal soorten van RL2000 categorie 4 op de formulieren	10	11	6	29	24	30	27	26	44
Aantal locaties vermeld op de formulieren	251	293	77	474	340	724	489	410	3.637
Aantal locaties met soorten van RL2000	176	184	48	406	253	462	355	286	2.555
Aantal locaties met soorten van RL1990 en niet van RL2000	52	45	24	36	33	108	69	51	572
Aantal locaties met de overige soorten	23	64	5	32	54	154	65	73	510
Aantal locaties dat is verzameld door de Provincie	106	76	4	60	1	28	79	3	579
Aantal hokken waarover gegevens zijn ontvangen	170	131	47	130	69	136	147	136	783
Totaal aantal ontvangen formulieren	251	279	75	366	130	251	272	404	2.604
Totaal aantal locaties met nulwaarnemingen	2	0	0	1	13	7	11	0	34

Voor hok 265-478 hebben we een melding uit 1998 van *Carex hostiana* (Blonde zegge), die we daar in de jaren daarna diverse keren te vergeefs hebben gezocht. Dan is er nog een melding uit 1994 van Blonde zegge in hok 259-487. Deze moeilijk te bereiken en moeilijk te vinden groeiplaats is na 1994 niet meer door ons bezocht. Het gebiedje was toen al sterk aan het dichtgroeien met bos. Voor *Platanthera chlorantha* (Bergnachtorchis) is ons overzicht wellicht iets te optimistisch. Zij is in het Junner Koeland in 2003 en 2004 door verscheidene floristen gezocht, maar niet gevonden. Er stond hier altijd maar een klein aantal exemplaren. In 2001 meldt Henk Ruiter nog 4 planten. Overigens kan het aantal bij deze orchidee van jaar op jaar sterk wisselen. Zo is het aantal exemplaren waargenomen in het Arriër Koeland in 2002: 199, in 2003: 999 en in 2004: 136. Van *Dianthus armeria* (Ruige anjer) zijn de grootste populaties goed beschreven. Van de hokken 238-471 en 239-480 zijn nooit RL-lijsten van deze soort doorgegeven!

Kaart Aantallen per km-hok (Standaardlijst) - periode 1989-2004

Tabel 2 BSP 2004

Vergelijking van het aantal hokken in het totaalbestand van 1989 t/m 2004 met het aantal hokken BSP-soorten in 2004			
BSP-soorten in Twente		Totaalproject 1989-2004	Detail: 1999-2004
<i>Carex hostiana</i>	Blonde zegge	15 (3)	13
<i>Cicendia filiformis</i>	Draadgentiaan	17 (1)	6
<i>Dianthus armeria</i>	Ruige anjer	5	3
<i>Goodyera repens</i>	Dennenorchis	3 (2)	3
<i>Platanthera chlorantha</i>	Bergnachtorchis	3	3
	Totaal	43 (6)	28